

Гонца Ірина Семенівна,
*к. філол. н., доцент Уманського державного
педагогічного університету, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ПРОПРІАТИВНОЇ ЛЕКСИКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Сьогодні доволі активно обговорюються положення викладання мовознавчих дисциплін за модульно-рейтинговою технологією навчання (Л. Е. Довбня, Л. П. Кожуховська, Т. М. Левченко, М. І. Навальна, О. І. Потапенко та ін.). У цьому аспекті особливої актуальності набуває питання необхідності вивчення пропріативів студентами вітчизняних класичних вишів, так як сутність, зміст і форма пропріативних одиниць сформовані на історично-глибокій науковій основі.

Зважаючи на недостатнє висвітлення у вітчизняній науково-педагогічній літературі питання вивчення ономастикону, а також те, що спецкурси або спецсемінари з проблем пропріативів читаються (або читалися) лише в 10 університетах України [3, с. 7], ставимо за мету висвітлити особливості викладання навчальної дисципліни «Українська ономастика» у ВНЗ України.

Основне завдання курсу «Українська ономастика» передбачає ознайомлення з історією появи онімів, особливостями структурування ономастикону, найбільш характерними ознаками регіональних пропріативів, основними методами наукового аналізу власних найменувань.

Теоретичний матеріал групується у своєрідні «інформаційні вузли», або змістові модулі (ЗМ), кожен з яких є концептуальною, автономною одиницею навчального матеріалу. Кожен ЗМ містить питання для самоконтролю, ключові поняття модуля, евристичні питання і творчі завдання для самостійної роботи, завдання для модульного контролю, рекомендовану літературу.

Академічне навантаження в межах кожного модуля охоплює як аудиторну, так і самостійну роботу студента, яка обов'язково оцінюється викладачем. Основними видами позааудиторної самостійної роботи є виконання

індивідуальних творчо-дослідницьких завдань (*Яке явище простежується у назвах Поділля – «Поділля»(готель)? Чому етноніми й катойконіми лише умовно можна вважати власними назвами?*), пошукова робота (*Підготувати повідомлення про етимологію, значення, варіативність, лінгвопсихологічні характеристики, особливості творення і функціонування 3 імен, 2 прізвищ, прізвиська, псевдоніма, етноніма, зооніма, міфоніма*), мовні спостереження (*Навести приклади фонетичних, лексичних і граматичних засобів образності власних назв*), здійснення комплексного аналізу тексту за схемою тощо.

Цінність такої роботи незаперечна, адже це – підґрунтя не лише для теперішніх, але й для майбутніх ономастичних напрацювань. Слухачі спеціального курсу здійснюють спроби укладання реєстрів та словників мікротопонімів та антропонімів, які вміщують весь пропріальний склад у його парадигматичному та синтагматичному розрізах [1, с. 20 – 21]. У подальшому з проблем ономастики вони можуть обирати теми курсових, дипломних і магістерських робіт.

Отже, важливість вивчення онімів студентами-філологами зумовлено тим фактом, що засвоєння ономастики стимулює майбутніх фахівців до інноваційної навчальної діяльності, сприяє переходу від навчання до самонавчання, дозволяє індивідуалізувати та диференціювати знання, створити для студента ситуацію успіху, умови для особистісного зростання.

Список використаних джерел

1. Кашуба С. П., Сіментов Ю. Я. Краєзнавчий матеріал у навчально-виховній роботі / С. П. Кашуба, Ю. Я. Сіментов // Початкова школа. – 1971. – № 2. – С. 20 – 23.
2. Освітні технології: Навч.-метод. посібник / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. – К. : А.С.К., 2002. – 255 с.
3. Торчинський М. М. Українська ономастика: навчальний посібник / М. М. Торчинський. – К. : Міленіум, 2010. – 238 с.